

מאי גולן לא מוכנה לתת לשמאלנים להחליט למי מגיעות זכויות אדם

"רוצים להפוך אותי לילדת תחנה מרכזית? הנה, אני ילדת תחנה מרכזית גאה. זה הדיבור שלי וזאת אני. אחת מהשכונה. אבל אני גם אהיה מלומדת, נאורה כביכול, זאת שנלחמת למען בעלי חיים. לאף אחד אין מונופול על זכויות אדם ונושאים חברתיים". ראיון עם פעילת השכונות הימנית, מאי גולן

הילו גלזר 17.01.2014 08:39

מאי גולן מוכנה לתאר בפרטי-פרטים את ניסיון התקיפה המינית שעברה בידי שני תוקפים ליד ביתה בתחנה המרכזית הישנה; לספר על השקן ששידל אותה לנישואים פיקטיביים כדי שיקבל אשרת שהייה, התנפל עליה כשסירבה והלם באגרוף בראש של אמה; ולשחזר באופן מצמרר פעיות של כבשה צעירה לבנה, שנשחטה מולה בחדר המדרגות - איחועים שבוצעו כולם בידי "המסתננים", מונח שלעולם לא תתפשר עליו. אבל כשמחפשים את האירוע המכונן באמת, זה שהפך דווקא אותה, בגיל 27, לפני המזוהות ביותר עם המאבק של תושבי דרום תל אביב ולחברת קולנית, עטופה בלאומנות מהפכת קרביים, למען גירוש מבקשי המקלט האפריקאים, צריך להרחיק הרבה שנים אחורה, לתקופה שבה התחנה המרכזית היתה כיס עוני מתפקע מפשע וקומוטציות שליליות עוד טרם הגעתם לשכונה. 1996, "דן שילון מארח". גולן, אז בת 10, יושבת במעגל בין מנחם גולן לגילה אלמגור. היא הוזמנה לשם בעקבות כתבה ששודרה ב"יומן" כמה ימים קודם לכן, שעסקה בנתוני דוח העוני השנתי, ושבה חאיינה אמה רימונה על תקן ארכיטיפ של מצוקה – אם חד הורית שחיה על קצבת ביטוח לאומי בלבו של אזור שורץ נרקומנים וזונות. את ההצגה גנבה הילדה. "אמרתי שלא חסר לי כלום, אבל שאני רק חוצה לראות הצגה או ללכת לאיזה חוג וכנראה שזה ריגש המון לבבות", מספרת גולן. "למחרת הגיעה הפנייה מדן שילון ולקראת התוכנית ביקשו ממני לכתוב שיר, בגלל שאמרתי שאני אוהבת לכתוב ושאיני חוצה להיות בחוג עיתונאות".

היא מדקלמת מולי את השיר שהקריאה בשידור, על אנשים שרוצים לטייל, לראות עולם, אבל בסוף מתיישים כי ידם אינה משגת, ומוחה דמעה ראשונה. "למחרת כל יפי הנפש קמו והציעו לעזור. בדיעבד, אני יכולה לקרוא להם ככה כי שום דבר לא קרה. דווקא גילה אלמגור, שאמרה שאני מרגשת ובעלת כושר ביטוי נדיר, שמרה איתי על סוג של קשר. היא עזרה לי לעשות בת מצווה, סידרה שאני אירשם לחוג אורגן. אני זוכרת שהיא פעם לקחה אותי לאיזו מסיבה בדרום הארץ יחד עם הנכדים שלה. כשהגענו כל הילדים התיישבו יפה על כיסאות ורק אני התיישבתי על הרצפה בישיבה מזרחית. ואז גילה צחקה ואמרה משהו כמו: 'זאת הבחזאית הקטנה שלי'. אני לא חושבת שזה היה ממקום רע, ככה פשוט היא ראתה אותי. היית חייט המחמד הקטנה שאפשר ללטף ואז להחזיר אותה למקום שממנו היא באה".

אלמגור בתגובה: "אכן הכרתי את מאי ב'מעגל' והתרשמתי מכושר הביטוי ומהבגרות שלה. היא ביקרה עם אמא שלה בביתי וסייעתי ככל שיכולתי, בשבילה ולמענה, בין היתר באירוע הבת-מצווה על הטיילת

שאליו הוזמנו כל הילדים מ'קן המשאלות של גילה אלמגור'. אבל לגבי המסיבה בדרום – לא היה ולא ונברא. מעולם לא לקחתי את נכדי למסיבה כזאת, ובוודאי שלא הערתי הערה כזאת בנוגע לבדואית. צר לי אם אני מקלקלת לה את הסיפור."

"בכל מקרה, כנראה בגלל המעורבות של גילה, קיבלנו יום אחד טלפון מנציג של העירייה שאמר לאמא שלי: 'מאי חייבת לעבור בית ספר', ממשיכה גולן. "לא כל כך הבנתי למה. הרי אהבתי בכל מאודי את 'ביאליק', בית הספר השכונתי שלי. אבל כנראה שזיהו פה ילדה עם פוטנציאל, אז חלילה וחס שתישאר בדרום תל אביב, חייבים להוציא אותה מהגטו. איתרו את נושאת הדגל של פרויקט האינטגרציה. וככה, באמצע כיתה ה' העבירו אותי לבית הספר א.ד. גורדון בצפון העיר."

"כשנכנסתי בפעם הראשונה לכיתה, המחנכת, קראו לה נילי, הציגה אותי ככה: 'זאת מאי, היא הופיעה לפני כמה ימים אצל דן שילון וסיפרה שהיא ענייה. היא גרה בדרום תל אביב ועכשיו היא מצטרפת אלינו, אבל לא תשלם על הבית-ספר'. כשחזרתי הביתה התקשרתי לנציג של העירייה ובכיתי לו שאני לא חצה להיות בבית ספר הזה, אבל הוא שיכנע אותי - 'זה בית ספר מעולה, דמוקרטי, יש ארוחת צהריים'. אז נשארתי שם, ואתה יודע איך שנאו אותי?"

"בתעודת הזהות יש לי שם שני, פלורה, על שם סבתא שלי, ושם משפחה נוסף, בדרה, שהוא שם המשפחה של אמא שלי. עם השם הזה – מאי פלורה גולן בדרה – נרשמתי לבית הספר, אבל כל חיי קראו לי מאי גולן. רק בגורדון, כשהמחנכת הקריאה שמות היא אמרה 'פלורה בדרה'. לא התביישתי, אבל גם לא כל כך הבנתי למה. היא הרי ידעה שקוראים לי מאי, הציגו אותי בתור מאי. ובכל זאת – 'פלורה בדרה', 'פלורה בדרה'. להבליט את המזרחיות שלי. רק ברבות הימים הבנתי שמשוהו פה לא בסדר" (המורה המדוברת מסרה: "השם מאי גולן לא מוכר לי ולא ידוע לי על מה אתה מדבר").

"בשלוש השנים הראשונות שלי שם, 80 אחוז מהזמן היה גיהנום עלי אדמות, אבל אתה יודע מה? לשנייה לא הראיתי להם שאני חווה גיהנום. הייתי הולכת לשירותים ובוכה-בוכה-בוכה על כל מה שהטיחו בי – 'דרומית, מלוכלכת, מזוהמת, את גרה עם נרקומנים, עם זונות, את חיה על חשבון הבית-ספר שלנו'. אני לא אשכח סיטואציה שחזרה על עצמה בחדר האוכל. בגלל שבבית הרגילו אותי לגמור מהצלחת, יצא שתמיד נשארתי לשבת אחרונה. והילדים אמרו: 'חזירה מגעילה, אין לך מה לאכול בבית, בגלל זה את נשארתי'. אז הלכתי לשירותים, ובכיתי על הכל, וכשיצאתי משם לא ראו שירדה לי אפילו דמעה."

"וואי, איך קשה לי להיזכר בזה", היא מנסה לייצב את הקול. "הייתי חוזרת הביתה ולא מספרת לאמא כלום, למרות שהיא היתה החברה הכי טובה שלי. כי מה אני אגיד, שהשפילו אותי בגלל שאני מדרום תל אביב? שאכאיב לה דווקא בנקודה שהיא הכי גאה בה – הדירה שהיא אספה בשבילה גרוש לגרוש? אז הייתי כותבת ביומן ומקללת ומאשימה את בורא עולם – למה שמת אותי פה? מילאתי מחברות על גבי מחברות. אחרי שלוש שנים, כשכבר פיתחתי עור של עדר פילים, למדו לאהוב אותי ובשלב מסוים נהיו לי חברות. ובוא נפתח את הקלפים – תפסתי ביטחון, בנים היו מסביבי. אבל המורים עדיין העיפו אותי מהכיתה קבע. אחרי עוד מקרה כזה, חברה שלי ניגשה אלי חעדת וסיפרה שהמחנכת הזהירה אותם עכשיו שלא להתקרב אלי, שאני מסוכנת. מיד רצתי למנהלת בזעם, אבל היא גירשה אותי."

"אני מכירה מעולה את כל האצולה של צפון תל אביב. הייתי מבלה הרבה בבית של מוני מושונוב כי הבן שלו היה ידיד טוב שלי. גם דינה סנדרסון, הבת של דני, היתה חברה טובה בתקופה מסוימת שהיום נראית בלתי מציאותית. אני לא אשכח שפעם היתה אצלה מסיבה, אבל לא מסיבת פיג'מות, וכשהיא נגמרה הילדים התבקשו לחזור הביתה. ואצלי לא היה דבר כזה ללכת לחברה בערב ולחזור הביתה. זה היה או לישון אצלה או לא לבוא בכלל. אני זוכרת את אמא שלה זיכרונה לברכה (נעמי סנדרסון) אומרת לי:

'מאי, קחי מונית'. ולי אין שקל בכיס, אני לא מכירה את המושג הזה מונית. רציתי להיעלם, למות. והיא ממשיכה, ומרימה את הקול: 'מה הבעיה, קחי מונית, קחי מונית'. פתאום הגיע ישראל אהרני, השף, שהבן שלו כנראה גם היה חבר של דינה. הוא זיהה שיש ויטח בכניסה ואמר: 'מה הבעיה, אני אקח אותה'. ואמא של דינה אמרה לו: 'אבל זה רחוק, זה תחנה מרכזית, ואין לך מקום באוטו'. הוא התעקש: 'לא מפריע לי לנסוע לשם, אני אוהב את המקום, ומקסימום נצטופף'.

"כשהוא הסתכל לי בעיניים ידעתי שהוא רואה את הדמעות שמחכות לפרוץ. אז באמת הצטופפנו, וכל הדרך הוא אמר דברים כמו 'איך אני אוהב את דרום תל אביב, ואת שוק העלייה, ואת העגבניות שם'. רק פמפומים של חיזוק חיובי. אני בטוחה שהוא לא זוכר כלום ושהוא לא יודע מי אני, אבל כל פעם שאני נופלת על תוכנית ביטולו של דינה, זה מחזיר אותי ליום הזה שבו הוא הציל אותי מהשפלה נוראה". ישראל אהרני מסר: "אני באמת לא זוכר את הסיפור, אבל אני אכן מכיר את משפחת סנדרסון ולא מופרך להניח שהייתי בסיטואציה". דינה סנדרסון מסרה: "מאי ואני היינו חברות לפני הרבה שנים. היא ישנה בבית פעמים רבות ומשפחתי אירחה אותה ברחוב לב, כשם שאמה של מאי אירחה אותי פעמים רבות. מעציב אותי שמאי בחרה להציג את משפחתי באור מכוער, ואם זה כדי לקבל יחס תקשורתי, זה מעציב אף יותר".

"סיימתי את א.ד. גורדון והמשכתי עם כולם לתיכון עירוני ד", שועטת גולן בתיאור קורותיה, "גם לשם נכנסתי בלי לשלם בעקבות התערבות של עובדת סוציאלית. תבין שזה לא סתם עניין טכני, זה מקור השנאה. מבחינתם אני הטפילה. בתקופה הזאת כבר הייתי במקום מאוד קיצוני, מאוד חסום. זורקים לי מילה ואני מתפוצצת. כי כמה כבר אפשר לפצוע אותי? הגעתי לצפון תל אביב כילדה עם צמה ארוכה, שלא ידעה מה זה 'מניאק', שלא היתה מסוגלת להגיד 'בן זונה', ושאמנם גרה בין הנרקומנים והזונות, אבל היתה מוגנת בחממה של אמא שלה.

"דרך הילדים למדתי מה זה 'להיות ערסית', כי מבחינתם לגור בתחנה המרכזית וגם להיות ילדה טובה זה לא הולך ביחד. או שאת עבריינית או שנהפוך אותך לכזו. פיתחתי מודעות לסיטואציה והתחילה לקנן אצלי ההכרה שאני לא אוהבת להיות חלק מהאוכלוסייה הזאת, שאני נמצאת עם האנשים האלה בניגוד לאינטואיציה ולאמונה שלי. אני זוכרת ששיכנעו אותי לבוא לשיעור ניסיון בצופים, כולם עמדו שם עם המדים והצדיעו, ואני חשבת – מה זה הזיוף הזה? זה העולם שלהם? לעשות בכאילו? אם אני אספר להם שאתמול דילגתי מעל שני נרקומנים בחדר מדרגות או שאיזה מסטול התנפל על אמא שלי, הם יבימו? הם יידעו על מה אני מדברת? אין להם מושג. הרגשתי קרועה.

"בעירוני ד' שרדתי בקושי שישה חודשים. לקראת מבחן גדול במתמטיקה כולם נעזרו במורים פרטיים, אבל לי מן הסתם לא היה כסף, אז הייתי הולכת בערבים לשיעורי תגבור מסובסדים בבית דני בשכונת התקווה, קורעת את התחת עד 11 בלילה. בבוקר המבחן, איך שאנחנו מתחילים, מישהי שישבה לידי פנתה אלי וביקשה עיפרון או משהו. המורה שמעה את זה, האשימה אותי בניסיון להעתיק וקרעה לי את המבחן. פה נשברתי. באיזו זכות את עושה לי את זה? למדתי והשקעתי וידעתי את התשובות. צעקתי וקיללתי ודפקתי על הקיר. הייתי אלימה, זה היה ממש התקף זעם. יצאתי משם, אני זוכרת שהלכתי באמצע הכביש במין התרסה כזאת, ויותר לא חזרתי לבית ספר.

"ישבתי בבית, הלכתי לישון מאוחר וראיתי טלוויזיה. מה למדתי מזה? שהצדקתי את הסטריאוטיפ – ילדה מדרום תל אביב שכלום כבר לא יצא ממנה. אבל אחרי חודש וחצי הבנתי שזה לא זה, שיש לי מה לתת. נרשמתי ללימודים אקסטרניים לתלמידים שנפלטו מהמערכת, ובאמת תוך שנה סיימתי את כל הבגרויות,

והרחבתי אנגלית, ספרות והיסטוריה. אז התחדדה אצלי ההבנה שהבעיה היא לא בי, שיש פה אישיו יותר גדול. אני מבינה שלאנשים בגורדון ובעיריני ד' אין משהו נגד מאי גולן, שהמלחמה היא נגד פלורה בדרה מדרום תל אביב. ומהנקודה הזאת מתחילה הגאווה על הבית שלי".

אז הסודנים והאריתראים הם הסדין האדום שמאפשר לך לנקז החוצה את הגאווה הזאת?
 "חד משמעית לא. הסדין האדום הונף מולי בתור נערה, כשאמרו לי שאני לא טובה מספיק בשביל להיות בשום מקום אחר חוץ מדרום תל אביב, והסרתי אותו מעלי ברגע שבחרתי להישאר בשכונה. הסדין האדום שמניע אותי לפעול היום הוא הסכנה, הפשיעה ועזות המצח של המסתננים. הסדין האדום הוא הפיליפינית שנאנסה, הילדה שהותקפה, הקשישה שבוכה".

אני אחדד. יכול להיות שהסודנים והאריתראים משלמים את מחיר הטראומה של פלורה בדרה?
 "לא, ואם לשם אתה לוקח את הכתבה שלך אז בוא נעצור. אני מסבירה לך מאיפה הכוחות שלי לעמוד מול המסתננים ולשים את עצמי בחזית מאבק שהוא מפחיד ומסוכן. תבין שעבור תושבי דרום תל אביב, המסתננים הם ארגון טרור לכל דבר, קבוצה של פשע מאורגן. הילדה הזאת, פלורה בדרה, גרמה לי להבין שאין שום בושא בדרום תל אביב, בספרדיות, בשכונה. היא בנתה אצלי את היכולת לגונן על הבית. אבל התהליך שקרה בחמש השנים האחרונות היה חציית גבול שעומד בפני עצמו. באופן פרדוקסלי, דווקא בגלל שזכיתי לטעום מהטריטוריה המוזהבת של הצפון, אני יודעת להגיד שהמצב בדרום הוא לא נורמלי, שיותר לבקש מציאות אחרת ושצריך להילחם".

דווקא בגלל המקום שממנו את באה, אין בך שום סולידריות כלפי אוכלוסייה כזאת מוחלשת?
 "בדיחה טובה כזאת כבר לא שמעתי הרבה זמן. אין אוכלוסייה חזקה מהם בדרום תל אביב. הם מאוגדים, הם ממומנים, הם מגובים על ידי ארגוני שמאל. תושבי השכונה מציצים בעינית וחושבים פעמיים אם לרדת לקנות חלב אחרי חמש וחצי, אבל הם? מי יכול עליהם בכלל? הם פותחים פה מסעדות, פאבים, שירותי לימוזינות, סלונים לשמלות כלה, צייג'ים. ריבונם של עולם, אלה פליטים? הם שולחים הביתה למשפחות מאות דולרים כל חודש כדי לקנות שטחים ולבנות בתים".

פגע וברח

היא נולדה וגדלה בלב התחנה המרכזית הישנה. אמה, במקור מבית חרדי, הביאה אותה לעולם לקראת גיל 40 ובהריון מחוץ לנישואים, ובו במקום נודתה ממשפחתה. האב מעולם לא היה בתמונה. "לא הזדקקתי לעזרה שלו או להיכרות איתו. אמא היתה בשבילי גם אבא, חודה, סבא וסבתא. אבל אם יש משהו שחסר לי זה סבתא. תמיד קינאתי בילדים שאומרים: 'הלכתי לסבתא', 'סבתא הכינה לי'".
 אחרי שהשלימה בגרויות נעה בין עבודות פקידותיות מזדמנות, אפורות, על מנת לכלכל את עצמה ואת אמה, ואחת לתקופה נמלטה לחופשה ארוכה בחו"ל. "זה היה זמן השפיות שלי. שנה הייתי עובדת יום ולילה ושמה את כל הכסף על חודש בחו"ל. הייתי בניו יורק, לוס אנג'לס, וגאס, לונדון, גרמניה, פריז, מונקו. הייתי. הדחמית היתה".

את החלום לחוג עיתונאות אף פעם לא זנחה. היא נרשמה לכמה קורסים בתקשורת ופירסמה כתבות כפירלאנסית באתרים מזדמנים – קצת ספורט ("תמיד הייתי פריקית של כדורסל"), קצת כלכלה, קצת בידור. ברשת מסתובב סרטון שלה מחלצת תובנות חלולות מפליטי ריאליטי בהשקה של לוריאל עבור אתר מסחרי. "ארגוני השמאל תמיד שולפים אותו כדי לרדת עלי. אוי אוי, ממש מעליב. אני גאה במה שעשיתי בתקשורת. החלום שלי היה לעבוד ולסקר, אבל העיסוק בבידור היה נפילה חזקה מבחינתי. הייתי הולכת לאירוע שבו אנשים שתו שמפניה, דיברו על קרם עיניים וניהלו דיונים על גובה הגבה ואז חוזרת לתחנה המרכזית ורואה קשישה בוכה כי מסתגן חירבן לה בחצר והיא חטפה דוח מהעירייה. זה שבר

אותי. התחושה היתה שזה יקום מקביל שאין לו שום קשר לעולם שלי, אז הפסקתי.
 "בתקופה הזאת קרה שאמרתי לאמא שלי, בואי נעבר מפה, רבאק, אני חצה לעשות משהו בחיים שלי
 בלי להרגיש אשמה, לצאת עם מישהו מבלי שאני אצטרך להגיד לו לאסוף אותי מהרחוב ליד כדי שהוא לא
 יראה איפה בדיוק אני גרה. ובלילה, בדרך חזור, זה מסוכן שהוא יוריד אותי רחוק, אז אני מראה לו איפה
 הבית, חאה שהוא נרתע, ומתחיל כל הדיון על דרום תל אביב. יצאתי עם כל השמנה והסלתה –
 ספורטאים, שחקנים – וכולם מחזירים אותי להארדקור של התחנה המרכזית, ובראש שלי אני יודעת
 שכשהאוטו עוצר ליד המדרכה אין מצב שהם לא מעקמים את האף. כי תהיי מוכשרת, תהיי כוסית על, לא
 יעזור לך – את מהתחנה המרכזית, משהו דפוק אצלך. פה היה עוד רגע של משבר זהות. הבנתי שני
 צריכה לקבל את זה שאני גרה בדרום תל אביב וללכת עם הגאווה הזאת עד הסוף".

והיום? ברור לך שאת נשאת?

"אם תיתקל בתאונת פגע וברח, אתה תעצור ותעזור, נכון? אז אני מרגישה שאני עדה לתאונת פגע וברח
 מתמשכת, דריסה והימלטות הלך חזור. איך אפשר להתעלם?"

כולה ילדה

הרבה לפני שנדדה בין האולפנים של הרשתות הזרות, הפכה לחיית רשתות חברתיות וליקירת התוכנית
 "צינור לילה", את טבילת האש התקשורתית שלה בפרונט עשתה בתוכנית הרדיו של ז'וז'ו אבטובול ברשת
 ב'. אמה דירבנה אותה לעלות לשידור ולספר על המאבק הסיזיפי בשכונה, והמונולוג הפך לפינה קבועה.
 משם עברה לחיקים של מיכאל בן ארי, בחך מרזל ואיתמר בן גביר, ובמסיבת העיתונאים שבה הושקה
 מפלגתם עוצמה לישראל ישבה לצדם כתף אל כתף. את כישוריה הרטוריים והכריזמה הטבעית רתמה
 לבולטות גוברת בהפגנות למען סילוק מבקשי המקלט ותפסה עמדה דומיננטית על המגאפון. "אם אני
 גזענית בשביל לשמור על החיים שלי, אז אני גאה להיות גזענית", שאגה לתוכו באחת העצרות.
 היום היא טוענת שהווידי הוא לא הובן כראוי, ומסבירה שרק ניסתה להדגים באמצעותו עד כמה מעוותת
 הגדרת הגזענות במונחים של השמאל. "מרתח אותי כשמצמידים לי את תווית הגזענות. איך אפשר
 להאשים אותי בגזענות כשכל השנים חוויתי אותה כלפי?" היא רועמת, ומספרת על גן לאוכלוסייה ניגרת
 שפעל בבניין שלה בילדותה. "היה שם ילד בשם האנס, שיטן אצלי בבית קבוע. הוא היה בן ארבע, אני
 הייתי בת שמונה, ובשבילי הוא היה כמו אח קטן. אתה חושב שאני או אמא שלי הסתכלנו על הצבע שלו?"
אבל כשאת מדברת על פשיעה בחתך אתני – הפיליפינים כאלה אבל הסודנים והאריתראים כאלה

– זה נשמע כמו תורת הגזע?

"אבל זאת האמת, אלו הנתונים. מאז הגעת המסתננים מאריתריאה וסודן רמת הפשיעה בדרום תל אביב
 הוכפלה פי ארבעה (ממשטרת מחוז תל אביב לא התקבלה תגובה בנוגע לנתון). אין אחד מהם שלא
 הולך עם סכין או אולר בנעליים, בשביל מה? באריתריאה, על פי חוק, מותר לאנס אשה כשמדובר בבעל,
 מכר או שוטר, אז איך אנחנו מתפללים על מקרי האנס שקורים פה? (שגרירות אריתריאה בישראל לא
 התייחסה לשאלה שהופנתה אליה בנושא). סיפרה לי פיליפינית על מסתן שלא רק אנס אותה, אלא גם
 שבר לה את השיניים אחת אחת. זאת התרבות שממנה הם מגיעים. אין להם שום כבוד לאשה".

את מבדילה בין סודנים לאריתראים?

"בחר".

איך? מראה, דיאלקט?

"דיאלקט, מראה, הכל. וגם לפי סוג הפשעים. המסתננים מאריתריאה הם אלה עם הממון, שפותחים

עסקים. הם יותר ממולחים, חצופים, והפשעים שלהם יותר ערמוניים. כשהם תוקפים או גונבים זה זבנג וגמרנו. הסודנים הם לא כאלה, אחרי שהם יגנבו לך את האייפון הם ימשיכו להרביץ. יש שוני במידת האכזריות".

הבטן מתהפכת כשהיא אומרת שהיא נמנעת ממסעדות שבהן עובדים מבקשי מקלט אפריקאים מסיבות אידיאולוגיות, אבל גם בריאותיות. "פורסם לא מזמן דוח שלפיו אחד מכל שלושה מסתננים חולה באיידס או בין שחפת", היא מסבירה.

את יודעת שב-HIV אפשר להידבק ממגע מיני לא מוגן או מתרומת דם, לא מצלחת.

"בסדר, אני מחזיקה באמונה שמסתננים לא צריכים לעבוד במסעדות, בודקת כל מסעדה לפני שאני נכנסת אליהם וקוראת לאזרחי ישראל שאכפת להם ומהבריאות שלהם לעשות את אותו הדבר".

בסרטון אנימציה ששיתפה בבלוג שלה לקראת הבחירות המקומיות מוצג ראיון דמה מבנים עם המתמודדים לראשות העיר – חן חולדאי, שכלל לא יודע איפה ממוקמת דרום תל אביב (ביקורת לגיטימית); ניצן הורביץ ההומו המסומם שמחדש בדרום את אספקת הגראס שלו ומתעניין רק במצעד הגאוה הבא; ומהגר אריתראי בשם קוקו ג'מבו שיש לו עשר נשים, עשרים ילדים ובבעלותו פאבים, חנויות מין, בתי זונות ומצבורי נשק.

מה זה, אם לא גזענות?

"אני לא זאת שחתומה על הסרטון הזה, אבל אני לא רואה מה גרוע בו. למה כש'ארץ נהדרת' מציגים את מירי רגב כחיה אכזרית זאת סאטירה שמתקבלת? חוץ מזה שאל תגזים, ניצן לא מוצג שם כהומו מסומם. מה לעשות שבקרב תושבי דרום תל אביב הוא נתפס כמי שרק מצעדי הגאוה והתיירות הגאה חשובים לו? וג'וינט זה דבר מקובל אצל התל-אביבים, לא?".

בעוד שהפטרון שלה מיכאל בן ארי, מתנחל חובש כיפה, הוא מוקש שהשמאל מסוגל לנטרל בקלילות, גולן מציבה אתגר בהיותה צעירה, חילונית ופוטוגנית. בהבחנה הזאת, מובנת מאליה ככל שתהיה, מקופל תמצית היחס המורכב שגולן זוכה לו בתקשורת. מחד, נכונות להקשיב לקול אותנטי של נציגת השכונה גם כשהתכנים הם דוקרניים ומקוממים, ומאידך מסגורה כתופעה, זו שאמורה לספק את השואו.

את קוריוז?

"ניסו להפוך אותי לקוריוז. יכול להיות שהמראה שלי גם משחק תפקיד, וזה שאני יודעת להיות חוצפנית. בטח. לתקשורת השמאלנית מאוד בחר איך צריך להיראות תושב דרום תל אביב: מזרחי, קצת ברברי, עילג, לא יודע אנגלית. אבל בחורה? ועוד רהוטה? מה פתאום?".

את חווה גם גילויים של שוביניזם?

"כל הזמן, ומהאנשים הכי קרובים אלי. יש אנשים שאני מאוד מעריכה את דעתם, אבל הם מגיעים מתרבות שבה נשים לא יכולות לעשות הכל. זה היה די עצוב לראות. הם לא יכולים להגיד 'בגלל שהיא אשה', אז אומרים 'אבל היא כולה ילדה'. הרבה יותר קל לגמד אותי כילדה. אבל אני לא כועסת, זאת עוד אחת מהמלחמות שלנו כנשים. קרה כבר שהצטלמתי ותומכים או פעילים ביקשו שהתמונה לא תהיה בגופייה למשל. אז יש מקרים שכיבדתי את דעתם והחלפתי, ויש מקרים שחשבתי שזה לא רלוונטי. כי אם אנשים החליטו שאני הפנים של המאבק, אז אני הפנים".

ואלו פנים די מתעתעות. רגע אחד היא יורדת על שקית קחאסונים בילדיות מגושמת ובמשנה מוציאה שפתון קטן ומתקנת טאצ'ים של איפור; מספרת שברא עולם הוא המשענת שלה, אבל מודה, "אני טיזרית", כשהצלם שואל אותה אם היא משוכנעת שברצונה להצטלם בפוזת פתיינית; צורחת על חרדי

בבנין שלה שהעז להשכיר דירה לאפריקאים, ולמחרת מופיעה באולפן טלוויזיה של רשת זרה, פורסת את טיעוניה באנגלית אוקספורדית ומקרקסת באלגנטיות את יריבתה מהמחנה הנגדי.

"קראתי איפשהו ביקורת שאמרה: 'מאי יכולה לדבר בשפה גבוהה אבל היא בוחרת שלא, כדי להתחבר לעמך'. ואני אומרת: מי יחליט בשבילי איך צריך לדבר? מי יקבע מה זאת שפה ראויה? אני לא משתפת פעולה עם הצביעות, אני מסרבת ליפול לקריטריונים ולתבניות, לא אהיה מי שמצפים ממני, על אפכם וחמתכם. אני עמך ישראל. רוצים להפוך אותי לילדת תחנה מרכזית? הנה, אני ילדת תחנה מרכזית גאה. זה הדיבור שלי וזאת אני. אחת מהשכונה. אבל אני גם אהיה מלומדת, נאורה כביכול, זאת שנלחמת למען בעלי חיים. לאף אחד אין מונופול על זכויות אדם ונושאים חברתיים".

לפעמים המורכבות הזאת, שאמנם מתקיימת בה, נופלת למלכודת של חוסר עקביות. למשל, כאשר היא מצרה על כך שהמאבק של תושבי דרום תל אביב קיבל גוון פוליטי ונעשה מזוהה עם הימין, בשעה שהיא עצמה הצהירה בגלוי על שיוך פוליטי עם הצבתה במקום העשירי ברשימת עוצמה לישראל לקראת הבחירות האחרונות לכנסת. "בוא נדייק, לא אמרתי שאני ימנית קיצונית ולכן צריך להחזיר את המסתננים. הארגונים שמלאים בפעילי מרצ, חד"ש והעבודה הפכו את זה לפוליטי. התמודדתי במקום שידעתי מראש שהוא לא ריאלי בשביל להביע תמיכה. הצביעות היא בכך שלשמאל מותר להיות מזוהה פוליטית. לגיטימי להיות ח"ית במרצ ולעזור למסתננים. אני גאה באידיאולוגיה שלי, אבל אני לא הולכת להרוויח ממנה שום הון פוליטי. בסוף כל יום אני לא חוזרת לבית המוגן והשמור שלי אלא נשארת בתחנה המרכזית, חיה את המצב".

אבל החיבור לעוצמה לישראל הוא בעוכרי המאבק שלך. איך תשכנעי מאסות של אנשים כשאדם כמו מיכאל בן ארי נתפס, ברוב הציבור, כקיצוני ובלתי לגיטימי?

"הקשר שלי עם ד"ר מיכאל בן ארי הגיע מהמקום הכי אנושי. אני מאוד מעריכה אותו על התמיכה המוסרית שהוא נתן לי ובגלל האהבה שלו לארץ ישראל. ארבע שנים היה לו משרד בשכונת התקווה והוא עשה דברים מדהימים למען האנשים. אני לא מתביישת בחיבור הזה, להפך, והוא היה טבעי לאור העובדה שבן ארי והחבר'ה המקסימים שלו נלחמים עבור אותן המטרות, בדיוק כמו שהתחברתי לאנשי שמאל ומרכז שהצטרפו. להגיד שזה בעוכרי זה מגוחך, אלה אנשים שכל חטאם הוא מחויבות לביטחון ישראל".

ומה לגבי הסגנון שלך? את אגרסיבית.

"הסגנון שלי הוא מי שאני. כשאתה אומר את האמת ואף אחד לא מקשיב, אז אתה מתחיל לצעוק. תבין משהו: כששוטר אומר לי שאם אני מסתובבת בגינת לוויןסקי זאת פרובוקציה או כששרית וינו אלעד החצופה אומרת שהדלקת נרות חנוכה בגינה זאת פרובוקציה (אירוע שהתקיים לפני שנתיים ביוזמת עוצמה לישראל), המשמעות שהיא שכל הקיום שלי, עצם ההווה שלי, הוא פרובוקציה. השמאל הקיצוני והתקשורת הופכים אותי לשנויה במחלוקת. נכון שאני לא פוליטיקלי קורקט, אני לא מנסה לייפות, להיות אהובה כדי שיגידו שאני מהממת. מה לעשות שזאת המציאות שאני חיה?"

הישרדות, הפרק הבא

יום ראשון בבוקר, בית הכנסת "עץ החיים" שבגינת לוויןסקי. גולן, במגפיים גבוהים וג'ינס צמוד, פוסעת פנימה ומחבקת את הגבאי. בפנים יושבים חניכי המכינה הקדם-צבאית אדרת מעמק האלה, שהגיעו ליום השתלמות בדרום תל אביב. גולן מרבה לקיים הרצאות כאלה, לרוב בשטח, אבל לאור התחממות הגזרה וריבוי ההפגנות העדיפה לקיים אותה הפעם בחלל סגור.

היא מתחילה בסקירת רקע, אבל בן רגע פותחת מבערים ונסחפת לזרם תודעה מלא תנופה וזעם.

בהרצאה שלה אין מצגות, סרטונים או נראטיב סגור. היא מספרת סיפור אסוציאטיבי, קטוע, היסטרי במפגיע ועם זאת חד. היא מלהטטת בין הפרטי לציבורי, עוברת מהמוכטות בחדר המדרגות לשופטי בג"ץ המנותקים עם הווילות בסביון, בין תיאור גרפי של חברה שנאנסה לשמאלנים שמעודדים ילודה בקרב האפריקאים כדי לסייע בהתבססותם, קוצפת על ההשוואה לשואה באותה נימה שבה היא קוצפת על הסיורים של בוקי נאה בשכונה שלה.

לקראת סיום היא לא שוכחת להכניס קטנה ל"עיתון האנטישמי" שכתב שלו יושב בפינת החדר. לא במקרה; גולן, שמראש הביעה חשדנות כלפי ההצעה להתראיין ל"הארץ", גילתה בין פגישותיו שבמחזור "ועדת המדרוג", במוסף זה ממש, שובצה תמונה שלה בצד תיאורה כ"בלוגרית, פעילת שכונת, פה ג'ורה". היא נפגעה, הכריזה שהכל מבוטל, ולא הועילו הטיעונים על כך שמיקומה במטריצה - "נמוך/טוב" עם שאיפה ל"גבוה" - דווקא די מחמיא. רק בתום 48 שעות של תכתובת אס.אם.אסים סוערת ניאותה לחדש את הדיאלוג.

"אני מזמינה את מי שחושב שיש לי פה ג'ורה לחיות שבוע ברחוב שלי, בבית שלי, להכיר את הקהילה האריתראית והסודנית ולחוות על בשח", ירתה בפגישתנו הבאה. "אני מוכנה להתערב שתוך זמן קצר הוא מאבד שפיות. בסוף אחת ההרצאות שלי ניגשה אלי מישהי ואמרה: 'אני מבינה את הכאב שלך, אבל כאחת שעבדה עם קורבנות אונס ואלימות, אני חאה את הפגיעה הנפשית שלך וחושבת שאת חייבת לעזוב, להתרחק'. אני חלילה לא שם, במקום הזה של נפגעת אונס, אבל בכל זאת יש כאב גדול שחוצה לצאת ואין לו איך. התקשורת לא מתעניינת, הממסד אטום, ואתה נשאר לבד מול המערכת המסוכנת של המסתננים בגיבוי ארגוני שמאל. אתה מרגיש אבוד".

פעילים חברתיים שמתנגדים לגולן טוענים שמדובר בדמות אזוטריה. "היא זאת שהיתה אמורה להביא קולות מהשכונות לעוצמה לישראל אבל בפועל – והתמיכה המזערית שהם קיבלו בבחירות מוכיחה את זה – יש מעט מאוד אנשים מאחוריה", אומרת ספיר סלוצקר עמראן, פעילה בצוות דיור ציבורי בשכונת דרום תל אביב ובתנועת "אחותי". "גם בהפגנות שהם מארגנים כמעט ואין אנשים מהשכונה, והחוב זה יבוא אישי ממקומות אחרים ומהתנחלויות. אני חאה בה טרמפיסטית שרוכבת על המצוקה של השכונות כדי להתקדם בפוליטיקה ובחיים. אין מאחוריה עשייה ציבורית אמיתית מעבר לסטטוסים שקריים שהיא מפרסמת בפייסבוק".

המחוות שלה גדולות, דרמטיות, דו־קוטביות, והתנדטיות הזאת שורה כל העת על הדיאלוג איתה – היא נעלבת, כועסת, שוברת את הכלים, וכעבור כמה רגעים מגישה את הלב על שיפוד, מזילה דמעה; מסמסת שדי, נשבר לה סופית, וחבל על הזמן שהשקיעה, אבל מיד מתקררת ושולחת תמונה של הארנב הפרוותי שלה, פלאפי. כששאלה מרגיזה אותה היא מרבה להשתמש ב"אתם" – גוף שני רבים – והאדם שמולה הופך ייצוג קטן ומזוקק של עיתון "הארץ" (שוב, האנטישמי), הקוק החדשה לישראל וארגוני השמאל הקיצוני.

כך למשל, כשאני מנסה לברר אם עומד מאחוריה איזה מורה רחני, סוג של מנטור. "אתם מוכנים פעם אחת ולתמיד להאמין שזאת לא הצגה? מה זה 'מנטור', אני ב'אקס פקטור'? אני מנסה להיות סלב? אני חיה את זה, הותקפתי שלוש פעמים, אמא שלי הותקפה. אני חאה פשעים כל יום מול העיניים. בדקתי, למדתי, דיברתי עם הקהילה. אני יודעת על מה אני מדברת. מה קרה לכם? תפסיקו להפוך אותי לבובה שמופעלת".

מעבר לחיבור הגלוי עם אנשי עוצמה לישראל קשה לדעת איזה מנגנון עומד מאחורי גולן ומהם ממדיו. התנועה שהקימה, "העיר העברית", הכריזה על התמודדות בבחירות המקומיות לעיריית תל אביב-יפו אך

נפסלה בשל ליקויים טכניים בהגשת הטפסים. גולן העבירה את תמיכתה לרשימת הליכוד בראשות ארנון גלעדי שמצדה התחייבה לדרוש בהסכמים הקואליציוניים הקמת ועדת היגוי בראשות גולן ש"תפעל בנושא המסתננים הבלתי-חוקיים בדרום תל אביב ישירות מול הגורמים הרלוונטיים בממשלת ישראל".

גולן מנהלת בלוג מושקע שבו היא מתארת את קורותיה בשכונה וחותמת תמיד ב"בדרך לעוד שבוע של הישרדות". בעמוד הפייסבוק של "העיר העברית" חברים כ-3,000 איש (בנוסף ל-5,000 חברים, המכסה המקסימלית, בפחפיל הפרטי שלה). מעגל הפעילים הקרוב, לדבריה, מונה כ-20 אנשים. אף שבכמה אזכורים אינטרנטיים "העיר העברית" מתוארת כעמותה, היא לא רשומה ככזאת באופן פורמלי. גולן מבהירה שהמהלך יוסדר בקרוב אך בינתיים לא ניתן להשיג מידע בלתי תלוי ביחס לבעלי התפקידים או התורמים שלה. לדברי גולן, הפעילות כולה נעשית בהתנדבות מלאה. "חוץ מהרצאה אחת, במסגרת יום השתלמות של הפרקליטות, שעברה קיבלתי כמה מאות שקלים בדדים".

אז ממה את מתפרנסת?

"מהמינימום של המינימום. עבודות פרילאנס של כתיבה לאתרים בחו"ל, קצת תרגום ועריכה לשונית. רק בשביל הבסיס, חב הזמן מוקדש למאבק".

נכון שאת קצת נהנית מתשומת הלב?

"איזו תשומת לב? שמלהקים מציעים לי להשתתף בכל מיני תוכניות ריאליטי? מבחינתי זה לא בא בחשבון, זאת זילות של הסבל שחווים תושבי דרום תל אביב. אני לא נהנית מהסלבויות הזאת בגרוש. זה לא שאני מדגמנת את המציאות הזאת או מגלמת שחקנית בהצגה או סרט. ממה יש ליהנות? מזה שמטיחים בי פשיסטית וכהניסטית?"

את לא רשאית להיעלב מהמילה "כהניסטית" כשאת נואמת בעצרת לזכרו של הרב כהנא ומעליך תלוי פוסטר של "כהנא צדק".

"הרב כהנא היה חבר הכנסת הראשון שנרצח על ידי מחבלים וזה כבוד גדול לנאום בעצרת לזכרו. לא חייבים להסכים עם דרכו, אבל בדיוק כמו גנדי או רבין, דמויות פוליטיות שנרצחו בגלל דעותיהם, גם הוא פעל למען ביטחון עם ישראל לפי השקפתו. אגב, 'כהניסטית' ממש לא מעליב אותי, יש לי בעיה עם כהנאצית, היטלר וכו' שמטיחים בי פעילי שמאל קיצוני".

ומה המילה שהכי הטיחו בך בתור ילדה?

"מזרחית. אני זוכרת שהיה זמר מזרחי בשם יוסי עדן, שהיה פופולרי בשכונה שלי. היה לי דיסקמן כזה ורוד שאמא קנתה לי לבת מצווה, הלכתי איתו במסדרון בבית ספר והייתי מקשיבה לו. כשהווליום היה חזק, הילדים שמעו ואמרו: 'היא שומעת מזרחית כי היא מזרחית בעצמה'. המילה מזרחית היתה כמו מילה גסה, ניסו לגרום לי להתבייש במוזיקה".

אז היית מנמיכה?

"לא. הייתי בכונה מוציאה את האוזניות מהאוזניים, כדי שאני לא אוכל לשמוע, אבל כל מי שמסביבי כן".

"מדינת כל מסתנניה"

לפי נתוני רשות האוכלוסין מספר מבקשי המקלט האפריקאים עומד על 53 אלף איש, אבל גולן משוכנעת שבפועל מספרם כמעט כפול. "רק בתל אביב יש 80 אלף ואני עומדת מאחורי המספר הזה", אומרת גולן. הפתרון שהיא מציעה הוא חד וחלק – גירוש לארצות המוצא. את מדיניות המדינה השלישית היא מכנה "ליטוף נעים למפלגות השמאל", ואת ההצעה "לחלק את הנטל" – פיזור מבקשי המקלט בין מוקדים

שונים – היא דוחה מכל וכל.

"אלה מסתננים בלתי חוקיים, שהגיעו לכאן בגלל תמריץ כלכלי, לא אפיל אותם על אף אחד בבאר שבע או באשקלון", ממשיכה גולן. "אני לא מכלילה. יש בעיה בסודן, ומי שפליט צריך לקבל מקלט מדיני, אבל מדובר בבודדים. זה שמדינת ישראל לא בדקה בזמן את בקשות המקלט שלהם זה מחדל. זה היה צריך לקרות לפני חמש שנים, לא אחרי שארגוני זכויות האדם לחשו לאוזנם והדריכו אותם בדיוק מה להגיד. לארגונים האלה יש אינטרס בחר – לשנות את אופייה היהודי של המדינה הזאת ולהפוך אותה למדינת כל אזרחיה, כל מסתנניה".

בחייך, עכשיו הם איום דמוגרפי?

"בחר. המאה אלף האלה, בקצב של 5,000 לידות בשנה, ביחד עם איחוד משפחות, תוך חמש שנים הופכים מיליון. אנחנו לא ערוכים לזה".

אורית מרום מ"א.ס.ף" (ארגון סיוע לפליטים) אומרת בנוגע להערכתה של גולן כי "למיטב ידיעתי 99.9% ממבקשי המקלט עוברים דרך חיילי צה"ל או דרך מתקן סהרונים ולכן יש תיעוד של כניסתם לישראל. בודדים שבבודדים צועדים ברגל ישירות לתל אביב כמו בפנטזיה של הימין, ככה שאנחנו נוטים לקבל את המספר של רשות ההגירה, גם אם הוא לא חף ממניפולציות. יכול להיות שהגברת כוללת בנתון שלה עוד אוכלוסיות של שוהים בלתי חוקיים, אבל הוא בכל מקרה מופרך ודמיוני".